

Розвиток інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків

Визначено сутність інфраструктури та інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків та представлено авторське трактування даних термінів. Запропоновано систему інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків та виокремлено основні її складові елементи. Проведено аналіз інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків на території західного прикордоння України та прилеглих прикордонних районів сусідніх країн. Проаналізовано та виявлено, які саме транскордонні ринки діють в певному транскордонному просторі та рівень їх інфраструктурного забезпечення. Обґрунтовано теоретико-методологічні рекомендації для удосконалення інформаційної складової інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків та практичні рекомендації для розвитку інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків товарів, послуг та транскордонного ринку праці. Ключові слова: інфраструктурне забезпечення транскордонних ринків, інформаційне забезпечення транскордонних ринків, транскордонний ринок, структура транскордонного ринку, кон'юнктура транскордонного ринку

В сучасних умовах глобалізації дедалі більшого значення набуває дослідження процесів функціонування транскордонних ринків, які мають значний вплив на життєдіяльність прикордонних територій. Їх ефективність значною мірою визначається рівнем розвитку організаційно-правового середовища та відповідної інфраструктури. Необхідність забезпечення взаємодії учасників на транскордонних ринках зумовлює використання специфічної інфраструктури, яка має свої особливості, пов'язані з наявністю кордону та необхідністю його перетину різного роду потоками. Передусім, це комунікаційна інфраструктура транскордонного регіону, здатна організаційно забезпечувати безперервний перебіг основних процесів транскордонного обміну. Крім цього, більшою чи меншою мірою, відносини на транскордонних ринках формуються через певні інституції, які саме і є елементами інфраструктурного забезпечення цих ринків. Тому рівень функціонування такої інфраструктури в цілому визначає перспективи подальшого розвитку самих транскордонних ринків.

Активізація протягом останнього часу процесів розвитку транскордонних ринків по периметру українського кордону викликає особливе зацікавлення і з боку органів влади, зокрема як України, так і сусідніх держав, з боку науковців теоретиків та практиків, а також підприємців, які здійснюють свою діяльність у транскордонному просторі, інвесторів. Проблематика розвитку інфраструктури транскордонних ринків є новою та недостатньо теоретично осмисленою, що обмежує можливість налагодження її функціонування у практичній діяльності.

Аналіз зарубіжних джерел стосовно даної проблематики дозволяє зробити висновки, що, в основному, дослідники у своїх працях хоча й застосовують термін «транскордонний ринок», проте не вкладають у це поняття реальної сутності останнього, оскільки, зазвичай, або розглядають

його досить вузько – наприклад, крізь призму прикордонної торгівлі (Я. Хашім, К. Мегхер) чи, рідше, прикордонної міграції (М. Беліцкій) [14], або дивляться під іншим кутом зору – скажімо в контексті функціонування багатонаціональних підприємств (К.Н. Пітеліс, Девід Дж. Тісс) [17], чи в контексті теорії глобалізації – транскордонних злиттів (поглинань) компаній, стратегічних альянсів, спільних підприємств, електронної комерції (Фр. Гур, А.Г. Розенблум, Дж. Вілей, Ш. Уенума) [15; 16; 18].

Щодо інфраструктурного забезпечення, то різні аспекти функціонування та розвитку прикордонної та ринкової інфраструктури у сфері транскордонного простору відображені у працях науковців П. Беленького, А. Гальчинського, А. Гриценка, Н. Мікули, В. Соболева, С. Писаренко, Р. Федана, І. Школи [8–13] та ін. Проте, навіть визначення терміна «інфраструктурне забезпечення» щодо транскордонних ринків відсутнє в науковій літературі, як відсутні також комплексні дослідження проблем розвитку такого інфраструктурного забезпечення, недостатньо уваги приділено методологічним підходам до оцінки функціонування самих транскордонних ринків та до їх інфраструктурного забезпечення, а також до розробки організаційно-економічних механізмів його вдосконалення.

Тому *метою статті* є формування теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо розвитку інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків.

Основним чинником, який визначає характер функціонування транскордонних ринків та ефективність їх подальшого розвитку, є наявність відповідної інфраструктури і рівень забезпеченості нею визначеного транскордонного регіону. Оскільки в науковій літературі відсутнє визначення поняття інфраструктури транскордонних ринків, представимо таке його трактування: «інфраструктура транскордонних ринків» відображає сукупність об'єктів, інститутів та органів, що організаційно забезпечують безперебійне функціонування основних процесів транскордонного обміну, а саме безперервний рух транскордонних потоків – людських, матеріальних, фінансових та інформаційних. Відповідно, інфраструктурне забезпечення транскордонних ринків визначаємо як систему відповідних умов, засобів та об'єктів, реалізацію необхідних ініціатив з метою стабільного функціонування транскордонних ринків та можливостей їх подальшого розвитку. В свою чергу, його можна розглядати і як процес забезпечення транскордонних ринків необхідними умовами та об'єктами, а також як сукупність цих складових у процесі функціонування та розвитку таких ринків.

Щоб краще зрозуміти сутність інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків представимо його у вигляді моделі, застосовуючи системний підхід (рис. 1). Дана модель відображає комплекс видів інфраструктури, що служать для функціонування транскордонних ринків та загалом складають єдину систему їх інфраструктурного забезпечення.

Відповідно до цієї моделі інфраструктурне забезпечення транскордонних ринків у цілому представлено як система, що складається із двох основних підсистем, а саме загального та спеціалізованого інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків. У свою чергу, дані підсистеми містять у собі комплекс притаманних їм видів інфраструктури. Саме системне вивчення розвитку можливих ланок інфраструктури

Рис. 1. Система інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків (Розробка автора)

транскордонних ринків з позицій її взаємодії з суб'єктами господарювання в процесі транскордонного обміну дозволяє розглядати різноманітні аспекти її формування та вдосконалення.

Слід зазначити, що подібні спроби комплексного дослідження ринкової інфраструктури були здійснені у працях [8–10], проте наше дослідження акцентує увагу на особливостях інфраструктурного забезпечення, необхідного для функціонування та розвитку саме транскордонних ринків.

Аналіз інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків необхідно проводити після дослідження характеру функціонування самих транскордонних ринків на певній території за відповідною методикою. Враховуючи відсутність методичної бази для оцінки функціонування транскордонних ринків та їх інфраструктурного забезпечення, розроблено методику [4, с. 77], згідно з якою визначено, на яких територіях є активні товарні ринки по периметру західного кордону України. Активність даних видів транскордонних ринків визначено за допомогою розрахунку такого показника, як інтенсивність зовнішньоторговельного обміну.

Результати розрахунків засвідчили, що майже в усіх областях західного прикордоння (за винятком Івано-Франківської області, яка має значно легший вихід до ринків сусідніх країн, ніж до ринку суміжної Румунії внаслідок природних бар'єрів) найактивнішою є торгівля саме на суміжних прикордонних територіях – місцях локалізації транскордонних ринків, а найбільша інтенсивність прикордонного руху спостерігалася на українсько-польській ділянці кордону. Відповідно до цього факту, результати дослідження, проведеного за другим методом авторської методики підтвердили [4, с. 85], що найактивніше функціонують транскордонні ринки товарів, послуг та праці, які сформувалися в межах українсько-польського прикордоння, а найактивніші з них (як підтверджують

статистичні дані) локалізовані в зоні до 100 км від кордону як в Україні, так і в Польщі.

Аналіз інфраструктурного забезпечення цих видів транскордонних ринків, зокрема аналіз стану їх загального та спеціалізованого інфраструктурного забезпечення в досліджуваному транскордонному просторі, свідчить про таке. Оцінка стану функціонування комунікаційної прикордонної інфраструктури по периметру західного кордону України виявила [2], що переважна більшість (понад 97%) перетинів відбувається через автомобільні пункти перепуску, а найбільша інтенсивність прикордонного руху спостерігається на автомобільному пункті перепуску «Шегині-Медика», де здійснюється також піший перехід кордону (рис. 2).

Дослідження стану організаційно-технічної інфраструктури визначеного транскордонного регіону свідчить, що на території Закарпатської області розвинена система логістичної інфраструктури, яка є одним із надзвичайно важливих елементів у сфері як транскордонних, так і міжнародних перевезень, зокрема в місцях проходження основних транспортних потоків. Такий факт є вагомим стимулом і причиною активного розвитку транскордонних ринків у цьому регіоні, оскільки дозволяє компаніям суттєво збільшити свої прибутки за рахунок реалізації наявних резервів у сфері транспортних послуг при застосуванні логістичного підходу [3, с. 32].

Аналіз спеціалізованого інфраструктурного забезпечення визначених видів транскордонних ринків у досліджуваному просторі свідчить про те, що на польському боці кордону (за 2,5 км від КПП «Корчова-Краківець») функціонує найбільший на сьогодні прикордонний торговельний центр під назвою «Корчова долина». У цій зоні також створені умови для полегшеного перетину кордону в рамках малого прикордонного руху з одночасним відкриттям шопінг-візи, з метою активного розвитку транскордонних ринків. В результаті визначено, що тепер на українсько-польському кордоні утворились два напрямки формування транскордонних потоків – Перемишль, який обслуговує дрібних торговців, та дистрибуційний центр «Корчова долина», який забезпечує іншу групу торговців, а саме великих компаній, які розміщують тут свою продукцію. Такий масштабний інвестиційний проект активно сприяє розвитку цивілізованого транскордонного ринку товарів і послуг, а також ринку праці (з метою

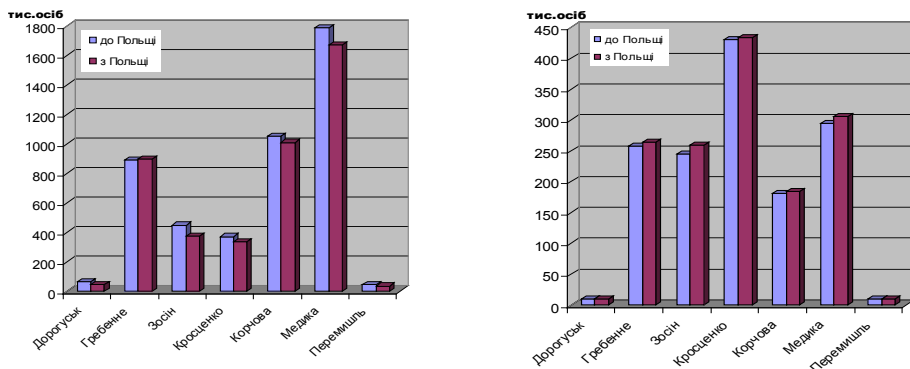

Рис. 2. Розподіл осіб, які перетнули польсько-український кордон відповідно до пунктів пропуску у 2011 р.

обслуговування торгових площ), користь від яких отримують по обидва боки кордону (експорт з Польщі до України і навпаки). Організація відповідної інфраструктури торгового центру також забезпечує конкурентні переваги на цих транскордонних ринках (наприклад, з метою уникнення черг на кордоні продукція та послуги тут пропонуються вже без податку на додану вартість). До інших об'єктів інфраструктури центру входять також банки, ресторани, готелі, інвестиційний центр, митниця.

Щодо інфраструктурного забезпечення транскордонного ринку праці також виявлено, що в межах транскордонного регіону Волинської області та Люблінського воєводства діє система інфраструктурних об'єктів, що сприяє бажаним знайти своє місце на цьому ринку [5], а саме різного роду інформаційні центри, клуби праці, центри з працевлаштування випускників та Європейська мережа посередництва з працевлаштування під назвою EURES (табл. 1).

Дослідження процесів, які відбуваються на транскордонних територіях має наднаціональний і багатогранний характер, охоплює різні аспекти явищ суспільно-економічних процесів. Виявлено, що основні проблеми, з якими стикається регіональна статистика, пов'язані з обмеженістю доступу до даних для прикордонних територій, браком інформації на регіональному рівні в окремих країнах, низьким ступенем їх порівнянності. Вони, своєю чергою, гальмують розвиток транскордонних ринків та спричинюють суттєві труднощі для їх учасників. З метою розв'язання подібних проблем рекомендується впровадження системи інформаційного забезпечення транскордонних ринків, а саме центру дослідження та прогнозування їх розвитку – інституції, спільної для прикордонних регіонів усіх сусідніх країн, які входитимуть у визначений транскордонний регіон [6]. Практично

Таблиця 1

Інфраструктурне забезпечення українсько-польського транскордонного ринку праці

	Волинська область	Люблінське воєводство
Подібні об'єкти інфраструктурного забезпечення	Волинський обласний центр зайнятості Районні центри зайнятості Обласний молодіжний центр праці Асоціація захисту прав молоді Об'єднання організацій роботодавців Профспілки	Люблінський воєводський центр зайнятості Повітові центри зайнятості Центри з працевлаштування випускників Клуби праці
Відмінні об'єкти інфраструктурного забезпечення	Центр працевлаштування та перепідготовки військовослужбовців Центр юридичної підтримки сільського населення Волинська сільськогосподарська дорадча служба Департамент з виконання покарань Фонд підтримки підприємництва Регіональний фонд інвестицій і розвитку	Центри інформації та планування кар'єри Гмінні інформаційні центри EURES

Розробка автора на основі [5].

Рис. 3. Розташування транскордонного центру у складі євро регіону
(Розробка автора)

розташування центру як організаційної структури запропоновано здійснити в рамках євро регіону у складі його інформаційного центру, передбаченого структурою самого євро регіону (рис. 3).

Центр дослідження та прогнозування розвитку транскордонних ринків може бути створений у формі транскордонного партнерства – добровільного об'єднання представників кількох територіальних громад євро регіону, яке є юридичною особою і також може здійснювати комерційну діяльність. Метою співпраці в рамках такого партнерства є дослідження стану та кон'юнктури транскордонних ринків у визначеному просторі, а також надання необхідної інформації про такі ринки їх учасникам та іншим зацікавленим суб'єктам, що сприятиме ефективнішому функціонуванню та розвитку цих ринків саме за рахунок підвищення рівня їх інформаційного забезпечення та вирішенню проблеми взаємодії їх учасників.

Організаційна структура транскордонного центру є доволі простою й передбачає склад адміністрації центру та три робочі підрозділи (відділи), які, своєю чергою, працюватимуть у трьох напрямках: збір та обробка транскордонної статистики, моніторинг транскордонних ринків, оцінка їх кон'юнктури та прогнозування розвитку, а також забезпечення необхідною інформацією суб'єктів та учасників транскордонних ринків.

Партнерами центру є науково-дослідні установи, спроможні надати науково-методичне забезпечення для проведення потрібних досліджень, національні та регіональні статистичні служби держав – учасниць визначеного транскордонного регіону, які нададуть потрібну статистичну інформацію для проведення досліджень, інші установи та організації, як, наприклад, агенції регіонального розвитку, юридичні, маркетингові, консалтингові служби тощо.

Кінцевими споживачами послуг транскордонного центру можуть бути передусім органи державної влади країн-учасниць євро регіонів, які вже сьогодні потребують інформації щодо ґрунтовних оцінок ситуації на транскордонних ринках з метою прийняття необхідних рішень та вироблення підходів для реалізації ефективної регіональної політики у прикордонні. До іншої групи споживачів послуг центру належать самі суб'єкти транскордонних ринків, які за відсутності на даний час необхідної інформації про ці ринки виходять на них та діють інстинктивно, керуючись здогадами чи чутками. Скориставшись послугами центру, вони визначатимуть для себе «правила гри» та плануватимуть свою поведінку для отримання максимальної вигоди.

З метою розвитку транскордонного ринку товарів та послуг у західному прикордонні України рекомендуємо за доцільне організацію прикордонного торговельного центру у смт. Нижанковичі, неподалік запланованого Міжнародного автомобільного пункту пропуску «Нижанковичі–Мальховіце». Такий центр прикордонної торгівлі може стати аналогом «Корчової долини», що діє у Польщі, та значною мірою сприятиме активізації транскордонного ринку товарів та послуг, а також ринку праці в цьому регіоні, оскільки сконцентрує всі матеріальні, трудові та фінансові потоки, які пролягають через цю ділянку кордону. Розбудова торговельного центру спричинить налагодження функціонування прилеглої інфраструктури, оскільки значна кількість споживачів стане стимулом для формування супутніх інфраструктурних об'єктів, зокрема банків, ресторанів, готелів, інвестиційних центрів, місць відпочинку, а також, відповідно, і розвиток цілого прикордонного регіону та забезпечить підвищення якості життя місцевих мешканців.

При реалізації проекту прикордонного торговельного центру важлива роль має належати місцевими органами державної влади. Найважливішим завданням, передусім, є донесення до них ідеї впровадження подібних структур та їх основні переваги для розвитку прикордонних територій. Для цього необхідна організація інформаційних семінарів, круглих столів, громадських слухань за участю представників влади щодо важливості створення подібної інфраструктури для розвитку транскордонних ринків, а також навколишніх прикордонних територій та для підвищення рівня життя їхніх мешканців. Водночас, потрібно формувати нормативно-правове забезпечення для функціонування такої інфраструктури.

Для розвитку транскордонного ринку праці в західних прикордонних регіонах України рекомендується адаптований алгоритм дій з метою їх співпраці в європейській мережі EURES, яка на даний час ефективно функціонує в Європі [7]. В рамках такої співпраці можливе створення транскордонного партнерства за участю суміжних прикордонних регіонів України та Польщі або підтримки окремих заходів в рамках EURES програми і отримання певного фінансування від Єврокомісії для втілення в життя цих заходів. Даний алгоритм передбачає:

І. Попереднє проведення зустрічі (круглого столу) визначених партнерів – учасників потенційного EURES партнерства з метою узгодження певних дій та досягнення відповідних домовленостей в рамках зазначеної співпраці.

II. Підготовку та подання українською стороною до Єврокомісії необхідної документації щодо пропозиції створення транскордонного EURES партнерства за участю визначених прикордонних регіонів України в межах певного транскордонного регіону. Перелік та подання документів мають бути здійснені у визначеному порядку:

1. Офіційний лист-запит, підписаний потенційними учасниками EURES;

2. Оцінка відповідних соціально-економічних параметрів визначених територій-учасників та організаційних вимог.

3. Аналіз потреб у послугах EURES в регіоні.

4. Результати попередньої транскордонної діяльності партнерів.

5. Проект стратегії потенційного партнерства на найближчі 3 роки.

6. Рамкова угода, підписана потенційними партнерами.

III. Остаточне рішення Єврокомісії після розгляду поданих документів:

- офіційне визнання потенційного транскордонного партнерства;
- рішення щодо необхідності збору додаткових даних у випадку, якщо отримані результати не пояснюють негайного створення партнерства;
- підтримка окремих заходів щодо розвитку транскордонного ринку праці в цьому регіоні у випадку, якщо результати та висновки не обґрунтовують необхідності створення транскордонного партнерства.

Враховуючи, що на даний час підписано договір про співпрацю між Львівським міським центром зайнятості та Люблінським і Малопольським воєводськими центрами зайнятості у Польщі в рамках проекту «Польща – Україна – Білорусь» і з цими партнерами вже налагоджені тісні контакти, то подальшим кроком може бути обговорення можливостей створення транскордонного EURES партнерства в межах Львівської області та Люблінського і Малопольського воєводств Польщі, а згодом і розширення меж цієї співпраці на сусідні прикордонні території обох держав.

Таким чином, дослідження, проведене на прикладі транскордонних ринків товарів, послуг та ринку праці, обґрунтовує необхідність ліквідації інфраструктурних бар'єрів для ефективного їх функціонування, а регіональна адаптація вітчизняних форм та методів у системі інфраструктурного забезпечення до передових європейських підходів є одним із найважливіших аспектів у процесі реалізації можливостей для їх розвитку.

Список використаних джерел

1. Гусева М.О. Оцінка стану активності функціонування транскордонних ринків на території західного прикордоння України / М.О. Гусева // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Регіональний розвиток та транскордонне співробітництво. – 2010. – Вип.6 (86). – С. 228-239.
2. Гусева М.О. Оцінка прикордонної інфраструктури польсько-українського транскордонного регіону в контексті розвитку сільських прикордонних територій та транскордонних ринків / М.О. Гусева // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Сучасні проблеми розвитку сільських територій. – 2011. – Вип. 6 (92). – С. 264-271.
3. Мікула Н.А. Аналіз стану використання і завантаженості існуючих КПП на українсько-угорському держкордоні: аналітичний звіт / Н.А. Мікула. – Ужгород, 2008, – 76 с.

4. Гусєва М.О. Інфраструктурне забезпечення функціонування та розвитку транскордонних ринків : дис. кандидата. екон. наук: 08.00.05 / М.О. Гусєва. – Львів, 2013. – 207 с.
5. INTERREG Polska 2004-2006. Wymiana doswiadczen i pogladow z zakresu metod lagodzenia bezrobocia I jego skutkow w Polsce I na Ukrainie. – Lublin, 26-29 czerwca 2006 r.
6. Гусєва М.О. Інформаційне забезпечення транскордонних ринків як ключовий пріоритет інтеграції та розвитку транскордонного регіону / М.О. Гусєва // Стратегічний розвиток національної економіки, регіонів і підприємств: Т. 2. Регіон у системі пріоритетів стратегічного економічного розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-17 листопада 2012 р., м. Донецьк). – Донецьк : ДонДУУ, 2012. – С. 48-52.
7. Гусєва М.О. Імплементация в Україні європейського досвіду створення транскордонних партнерств / М.О. Гусєва, Ю.О. Цибульська, О.Б. Цісінська // Регіональна економіка. – 2011. – №3. – С. 159-166.
8. Беленький П.Ю. Конкурентність на транскордонних ринках / П.Ю. Беленький, Н.А. Мікула, Є.Є. Матвеев ; НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2005. – 214 с.
9. Гриценко А. Ринкова інфраструктура: суть, функції, будова / А. Гриценко, В. Соболев // Економіка України. – 1998. – №4. – С. 35-44.
10. Інфраструктурне забезпечення конкурентної економіки регіонів (методологія і механізми) / НАН України. Інститут регіональних досліджень ; наук. ред. П.Ю. Беленький. – Львів, 2002. – 308 с.
11. Федан Р. Транспортна і прикордонна інфраструктура як передумова для ефективного транскордонного співробітництва. – Режим доступу : http://www.univ.rzeszow.pl/nauka/konferencje/rl_most/ukr/28-Fedan-szablon_UKR.pdf
12. Писаренко С.М. Транскордонні ринки в системі чинників трансформації українсько-польських зовнішньоторговельних зв'язків / С.М. Писаренко, І.Л. Наслідник. – Режим доступу : URL: <http://www.google.com.ua>.
13. Транскордонне співробітництво : монографія / за ред. І.М. Школи, О.В. Бабінської. – Чернівці : Прут, 2012. – 456 с.
14. Белицкий М. Трансграничные рынки труда: методология, особенности формирования и проблемы развития // Международные экономические отношения. – 2006. – №3.
15. The global green consumer – A cross border market. Franziska Guhr. <http://www.grin.com/en/e-book/85777/the-global-green-consumer-a-cross-border-market>
16. Yahaya Hashim, Kate Meagher. Cross-border trade and the parallel currency market: trade and finance in the context of structural adjustment // http://books.google.com.ua/books/about/Cross_border_Trade_and_the_Parallel_Curr.html?id=k6exhE0K6zIC&redir_esc=y
17. Cross-border market co-creation, dynamic capabilities and the entrepreneurial theory of the multinational enterprise. Christos N. Pitelis and David J. Teece. <http://icc.oxfordjournals.org/content/19/4/1247.abstract>.

18. Consumer Protection in Cross-Border E-Commerce Markets. Shino Uenuma / <http://books.google.com.ua>.

Гусева М.А. Развитие инфраструктурного обеспечения трансграничных рынков.

Определена сущность инфраструктурного обеспечения и инфраструктуры трансграничных рынков, а также представлена авторская трактовка данных определений. Обоснована система инфраструктурного обеспечения трансграничных рынков и выделены ее основные элементы. Осуществлена оценка трансграничных рынков и их инфраструктурного обеспечения на территории западного приграничья Украины и прилегающих приграничных районов соседних стран. Проанализировано и обнаружено, какие именно трансграничные рынки действуют в определенном трансграничном пространстве и уровень их инфраструктурного обеспечения. Обоснованы теоретико-методологические рекомендации для совершенствования информационной составляющей инфраструктурного обеспечения трансграничных рынков и практические рекомендации для развития инфраструктурного обеспечения трансграничных рынков товаров, услуг и трансграничного рынка труда.

Ключевые слова: инфраструктурное обеспечение трансграничных рынков, информационное обеспечение трансграничных рынков, трансграничный рынок, структура трансграничного рынка, конъюнктура трансграничного рынка.

Huseva M.O. The development of infrastructural maintenance of cross-border markets.

The essence of infrastructural maintenance and infrastructure of cross-border markets is defined and the author's interpretation of these terms is presents. The system of infrastructural maintenance of cross-border markets is proposed and its main components are singled out. The analysis of infrastructural maintenance of cross-border markets on the territory of western border of Ukraine and adjacent border areas of neighboring countries is conducted. Analyzed and founded exactly which cross-border markets operate in a certain cross-border area and level of their infrastructural maintenance. Theoretical and methodological recommendations for the improvement of information component of infrastructural maintenance of cross-border markets and practical recommendations for the development of infrastructural maintenance of cross-border markets for goods, services and cross-border labor market are justified.

Key words: infrastructural maintenance of cross-border markets, informational maintenance of cross-border markets, cross-border market, structure of cross-border market, market environment of cross-border market.

Надійшло 10.09.2013 р.